

Globální harmonizace právního rámce pro umělou inteligenci

JUDr. Alex Ivančo, Ph.D.

26. listopadu 2020

Ministerstvo financí
České republiky

Způsoby využití umělé inteligence (AI)

Nové informační technologie na finančním trhu nabízí spotřebitelům celou řadu možností a Ministerstvo financí se tomuto vývoji podrobně věnovalo například v rámci veřejné konzultace [Inovace na finančním trhu](#). Některé technologie se teprve začínají etablovat, ale již v této fázi rozvoje je zřejmý pozitivní efekt, který přináší pro spotřebitele například v následujících oblastech:

- spotřebitelské poradenství
- zvýšení srozumitelnosti smluv
- nové produkty
- snížení nákladů

Analýza smluvních podmínek s AI

- V současnosti jsou zkoumány možné způsoby využití technologií pro spotřebitelské poradenství a vznikají užitečné nástroje, které mohou spotřebiteli napomoci se lépe orientovat v ujednáních smluv, které zvažuje uzavřít.
- Prostřednictvím analýz stojících na strojovém učení z množství různorodých smluvních podmínek a zásad ochrany osobních údajů mohou algoritmy, identifikovat nepřiměřené smluvní podmínky.
- CALUDETTE (<http://claudette.eui.eu/>), systém vytvářený v rámci výzkumného projektu Evropského univerzitního institutu, dokáže již v současné experimentální fázi fungování identifikovat přes 80% nepřiměřených smluvních podmínek v smlouvách, se kterými dříve nepřišel do styku. Takovýto nástroj může významně napomoci spotřebiteli informovaně se rozhodovat.

Fungování CLAUDETTE

- Nástroj pojmenovaný podle svého účelu (CLAUse DETecTEr) je programován na detekování potenciálně nepřiměřených podmínkách v posuzovaných smlouvách.
- CLAUDETTE v zadaném textu identifikuje, zda text obsahuje kategorie nepřiměřených podmínek vycházejících z přílohy [Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách](#).
  - Např. požadavek na spotřebiteli, který neplní svůj závazek, aby platil nepřiměřeně vysoké odškodné; neodvolatelný závazek spotřebitele, aby plnil podmínky, se kterými se nemohl seznámit před uzavřením smlouvy; vyhrazení práva prodávajícímu určovat, zda dodané zboží nebo poskytnutá služba je v souladu se smlouvou, nebo vyhrazení výlučného práva prodávajícímu vykládat jakoukoli podmínku smlouvy; atd.

CLAUDETTE

An Automated Detector of Potentially Unfair Clauses

Claudette found 4 potentially unfair clauses (displayed in **bold**) out of 5 sentences.
By hovering your cursor over each unfair sentence, you can see the most likely unfairness category.

Unilateral Change unfair clause

[...]

As such, the Services may change from time to time, at our discretion.

We may stop (permanently or temporarily) providing the Services or any features within the Services to you or to users generally.

We also retain the right to create limits on use and storage at our sole discretion at any time.

We may also remove or refuse to distribute any Content on the Services, suspend or terminate users, and reclaim usernames without liability to you.

Share link

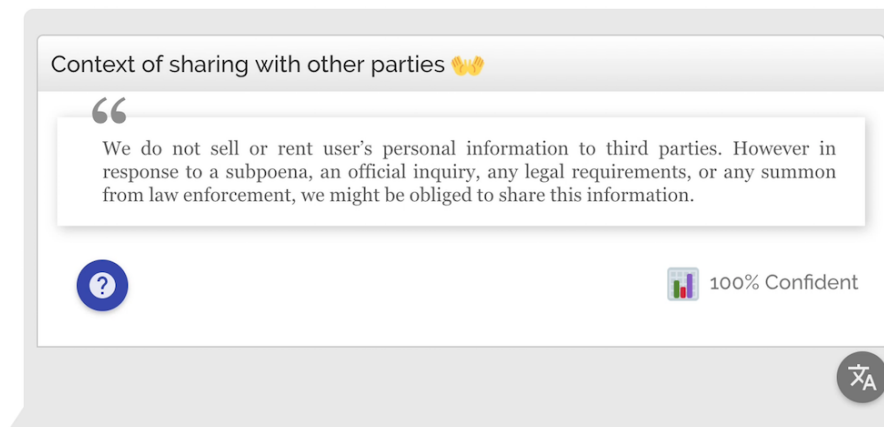
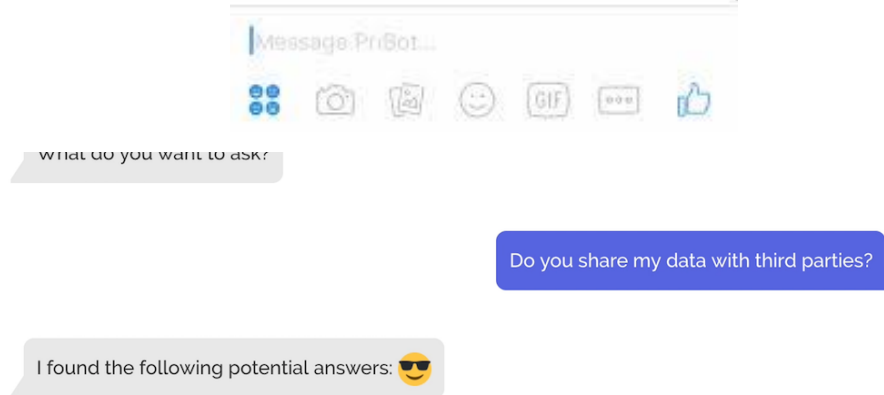
Save results

Try Again

Contact

- Claudette dále nabízí i [nástroj zaměřený na soulad s GDPR](#).
- Analýze zásad ochrany osobních údajů se věnuje i řada dalších nástrojů, například:
  - analytický nástroj [Guard](#),
  - srovnávač zásad ochrany osobních údajů [Policompare](#)
  - chatbot [PriBot](#).

Právní podklad pro získání strukturovaných dat

- Transfer podkladů v podobě strukturovaných dat a ve strojově čitelném formátu by mohl mít pozitivní dopady na zjednodušení analýzy smluv automatizovaně pomocí představených aplikací.
- Přenositelnost údajů ve strukturovaném a strojově čitelném formátu již nyní zmiňuje čl. 20 obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) při přesunu dat od správce k jinému správci. Subjekt údajů má také podle tohoto článku při výkonu svého práva na přenositelnost údajů právo na to, aby osobní údaje byly předány přímo jedním správcem správci druhému, je-li to technicky proveditelné.

Jednoznačnost právního jazyka pro využití v právních technologiích

- Zjednodušení právního jazyka pro potřeby kodifikace a aplikace práva v nejjednoznačnější možné podobě by napomohlo rozšíření využití AI v právu.
- Například [CodeX](#), centrum právní informatiky Stanfordovy univerzity, se zaměřuje na analýzu a zformování exaktního právního jazyka.
- Strukturovaná podoba jazyka má za cíl být jednoznačným nástrojem komunikace, který je přesný, ale zároveň srozumitelný. To je nezbytným předpokladem pro automatizaci a mechanizaci právních rozborů i pro snadnou tvorbu a používání smart contracts.

Smart contracts

- Smart contracts jsou počítačové protokoly zakotvující podmínky, po jejichž splnění automaticky dojde k naprogramované akci. Pokud jsou naplněny všechny předpoklady stanovené občanským zákoníkem, jde o smlouvu podle českého práva.
- Smart contracts lze uzavírat na platformách fungujících na bázi technologie distribuovaných registrů (DLT). Při uzavření smlouvy formou smart contract dojde bezprostředně po provedení smluvního plnění v důsledku ujednaného a naprogramovaného mechanismu k vymožení smluveného protiplnění.
- Umělou inteligenci lze využít i při analýze velkých souborů smluv a v nich obsažených dat, což může být značným přínosem pro spotřebitele. Vyhledávání ve smlouvách uzavřených formou smart contracts je díky jejich strukturovanosti a přehlednosti podstatně jednodušší. Analýzu smluv lze s pomocí AI provádět v reálném čase, což může být v budoucnu využíváno při **asistenci spotřebitelům pro zlepšení jejich orientace v konkrétní nabízené smlouvě i na relevantním trhu.**

Přínosy využívání smart contracts a AI

Nové produkty

- Smart contracts dále mají potenciál rozšířit stávající nabídku služeb a spotřebitelům tedy bude k dispozici širší škála nových produktů.
- Smart contracts jsou využívány v různých druzích komerčního pojištění, své využití nachází například v pojištění osob a vozidel. Možnost nastavit do smart contract vstupy z různých druhů senzorů umožňuje představit spotřebitelům personalizované nabídky.

Snížení nákladů

- Rozšíření smart contracts může přinést usnadnění tvorby a správy smluvních databází. Pokud se používání tohoto formátu smluv rozšíří, lze očekávat, že poskytovatelé finančních služeb, zprostředkovatelé finančních služeb i spotřebitelé budou profitovat ze snazší správy smluv a s tím spojeným snížením nákladů.

Globální harmonizace zaměřená na AI

Snahy o zformování nezávazných etických kodexů:

OECD

- [Doporučení k umělé inteligenci](#) (2019)

G20

- [Zásady AI zaměřené na člověka](#) (2019)

EU

- [Etické pokyny pro zajištění důvěryhodnosti umělé inteligence](#) (2019)
- [Politická a investiční doporučení pro zajištění důvěryhodnosti umělé inteligence](#) (2019)

Tvorba mezinárodních standardů

ISO

- Subkomise [ISO/IEC JTC 1/SC 42](#) zaměřená na standardizaci AI

Směřování k právní úpravě AI v EU

- Deklarace k umělé inteligenci (2018)
- Umělá inteligence pro Evropu (2018)
- Budování důvěry v umělou inteligenci zaměřenou na člověka (2019)
- Koordinovaný plán pro umělou inteligenci s přílohou.
- Evropské datové strategie a Bílá kniha k umělé inteligenci (2020)
- Strategie EU v oblasti digitálních financí (2020):

*„Komise má za cíl do roku 2024 ve spolupráci s evropskými orgány dohledu vyjasnit očekávání v oblasti dohledu, pokud jde o to, jak by se měl legislativní rámec pro finanční služby vztahovat na aplikace umělé inteligence (UI)... Komise vyzve evropské orgány dohledu a ECB, aby prozkoumaly možnost vypracování pokynů v oblasti regulace a dohledu, pokud jde o používání aplikací umělé inteligence ve finančnictví. Tyto pokyny by měly navazovat na připravovaný **návrh nového regulačního rámce pro umělou inteligenci, který je plánovaný na rok 2021.**“*

Děkuji za pozornost.

JUDr. Alex Ivančo, Ph.D.

odbor 36 - Finanční trhy III

telefon: (+420) 25704 2954

email: Alex.Ivanco@mfcrcz

Ministerstvo financí
České republiky

